

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 57:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpede regler for udgang fra fængsler.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.

(Fremsat 7/11 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Forslaget svarer i alt væsentligt til beslutningsforslag nr. B 46 fra forrige folketingssamling, der blev forkastet af et flertal her i Folketinget.

Forslaget bærer efter min mening præg af en manglende forståelse for baggrunden for udgangsinstituttet, og jeg vil derfor indlede med en mere generel beskrivelse af, hvorfor vi i det hele taget anvender udgang for personer, der afsoner en frihedsstraf.

Ordnningen med udgangstilladelse til indsatte går tilbage til 1960'erne og er et væsentligt element i Kriminalforsorgens behandlingsmæssige virksomhed, hvor det er en hovedopgave at hjælpe eller påvirke den indsatte til en tilværelse uden kriminalitet efter løsladelsen til glæde for ham selv og alle os andre.

Muligheden for udgang og dermed kontakt med familie og venner under omstændigheder, der er klart bedre end under besøg i fængslerne, indebærer en nedsat risiko for både undvigelse og ny kriminalitet. Hvis der ikke var en regel om udgang, ville familiemæssige forhold oftere få de indsatte til at undvige, og selve fængselsmiljøet ville blive endnu mere råt.

Udgang til uddannelse og beskæftigelse er endvidere et væsentligt led i udslusningen af de indsatte.

Det er en forudsætning for at få weekendudgang, at den indsatte skal afsoner en dom på mindst fem måneders fængsel. Det har også betydning, om straffen afsones i et lukket eller et åbent fængsel. Således er det f.eks. i de lukkede fængsler en betingelse, at den pågældende normalt skal have afsonet en tredjedel af straffetiden, før der kan gives weekendudgang.

Det er endvidere en forudsætning, at der ikke antages at være risiko for misbrug. I den vurdering skal der udvises særlig forsigtighed, hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet, herunder lovovertrædelse af særlig grov eller pro-

fessionel karakter. I bl.a. sådanne sager skal fængslet indhente en udtalelse fra politiet, inden der træffes afgørelse om udgang.

I 1992 skete der efter orientering af Retsudvalget en række stramninger i udgangsreglerne. For at begrænse misbrugsrisikoen blev der bl.a. indskærpet tjenestestederne, at der skal udvises større tilbageholdenhed med at tillade weekendudgang til besøg hos personer, der har en begrænset tilknytning til den indsatte, at der skal ske en skærpet kontrol af udgangsadressen, særlig når det drejer sig om indsatte, der er idømt længere straf for personfarlig kriminalitet, og at politiet omgående skal underrettes, når en indsat, der er dømt for grov, personfarlig kriminalitet, udebliver fra udgang.

Samtidig blev der indført mulighed for at tilbagekalde udgangstilladelse i op til et år i tilfælde, hvor den indsatte er sigtet eller dømt for at have begået alvorlig professionel kriminalitet under undvigelse, udeblivelse fra udgang eller under udgang. Her var grænsen tidligere seks måneder.

Der er også mulighed for at reagere med disciplinærstraffe eller eventuelt overførsel til lukket fængsel, hvis udgang misbruges.

På baggrund af den tragiske sag fra Finland, som der henvises til i bemærkningerne til beslutningsforslaget, besluttede jeg, at der skulle ske en skærpelse af proceduren i udgangssager, hvor fængslet indstiller langtidssdømte til udgang, til trods for at politiet har udtalt sig imod dette. Sådanne sager skal fremover forelægges for direktionen i Direktoratet for Kriminalforsorgen, og når fængslet forelægger disse sager for direktoratet, skal fængslerne konkret angive de særlige grunde, som de mener trods politiets indvendinger taler for at give tilladelse til udgang. Fængslets indstilling til direktoratet skal afgives af fængselsinspektøren selv, som ikke kan delegerer dette ansvar til andre medarbejdere.

Jeg kan oplyse, at kriminalforsorgen i 1996 i alt bevilgede 51.489 udgange, og at misbrug af udgang i form af ny kriminalitet skete i 104 tilfælde, hvilket svarer til 2 promille af det samlede antal udgange. Antallet af udgange i 1996 var i øvrigt det laveste i de sidste ti år.

Efter kriminalforsorgens principprogram skal kriminalforsorgen varetage både en sikkerhedsmæssig og en behandlingsmæssig opgave, og muligheden for udgang er, som jeg nævnte i starten, et meget vigtigt led i denne opgave. Udgang er også en ordening, som i sagens natur

indebærer en mulighed for misbrug, men jeg mener alt i alt, bl.a. i lyset af de stramninger, der skete i 1992 og igen sidste efterår, ikke, at der er grundlag for yderligere at skærpe udgangsreglerne eller for den sags skyld for at ændre reglerne på en grundlæggende måde, som forslagsstillerne foreslår.

Jeg kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Else Marie Mortensen (S):

Forslaget er igen et genbrugsforslag. Det svarer til beslutningsforslag nr. B 46 fra folketingssamlingen 1996-97, og det gør det så i øvrigt, fuldstændig uden at forslagsstillerne har taget smålige hensyn til, hvad der faktisk er sket i samfundet omkring dem siden og også inden for kriminalforsorgen, og uden at skele til det faktum, at der faktisk er sket utrolig mange ændringer på området i mellemtiden – eller måske ikke utrolig mange, men der er da sket ændringer i mellemtiden.

Justitsministeren har på sin sædvanlige udmærkede facon redegjort for, hvad der er foretaget og hvorfor initiativerne er sat i værk siden 1993. Der har været tale om ændringer med baggrund i sammensætningen af afsonere i fængslerne og udviklingen på det her område i øvrigt og i samfundet i øvrigt.

I 1996 sagde et flertal i Folketinget nej til forslaget, og som det fremgår af det, jeg har sagt, agter vi også at trykke på de røde knapper til forslaget denne gang. Forslaget siger mere om forslagsstillerens menneskesyn, end det afspejler behovet for opstramninger og skærper, sådan som reglerne administreres lige nu.

Argumentationen er stort set den samme som i forbindelse med det foregående forslag, og da jeg udtrykte mig generelt positivt om genbrugstanken i nogle tilfælde, har jeg det fint med at henvise til den foregående debat.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan jo også henvise til den tidligere debat. Jeg kan sige, at vi naturligvis støtter forslaget her. Vi betragter det som næsten enslydende med nogle af de punkter, der er mere udspecificeret i vores beslutningsforslag. Vi finder, at det er rigtigt, at automatikken i reglerne bortfalder.

Så vi kan altså støtte forslaget.

Bendt Bendtsen (KF):

Jeg vil gerne på Det Konservative Folkepartis vegne sige, at vi fuldt ud kan støtte det forslag, der i dag foreligger fra Dansk Folkeparti. Jeg vil gerne henholde mig til de bemærkninger, jeg allerede har fremført i dag omkring udgang og skærpede regler for udgang fra fængsler. Det var som sagt indeholdt i beslutningsforslag nr. B 38, som vi har behandlet tidligere i dag.

Men fuld støtte til forslaget fra Det Konservative Folkeparti.

Margrete Auken (SF):

Jeg synes egentlig, det er meget ubehageligt, at både Venstre og De Konservative støtter det her forslag. Jeg synes, det er chokerende i forhold til den debat, vi har haft om Venstres og De Konservatives eget forslag før, hvor man prøvede at gå positivt ind i det forlig, vi jo har lavet osv. Men nu er Venstre og De Konservative oppe og sige, at nu skal det være slut med prøveløsladelser, nu skal det være yderst begrænset, med at folk får udgang osv.

Det er en kolossal skærpelse, en kolossal skærpelse, af, hvad der foregår i øjeblikket. Det ville virkelig være et tilbageslag for vores kriminalforsorg, hvis det her forslag gik igennem, og jeg vil meget håbe, at det bare er sådan almindeligt lefleri, som ikke skal tages alvorligt, at de støtter det her.

SF er lodret imod. Vi ved godt, at der er sket noget en gang imellem, men det forhindrer man ikke. Jo, man forhindrer, at det sker under udgang, hvis man spærrer dem inde, men til gengæld kan man være næsten sikker på, at det går endnu mere galt, når de så kommer ud.

Og jeg vil lige minde om, at jeg tror, en enig front blandt fangevogterne vil sige, at det ville være skrækkeligt, hvis sådan et forslag blev vedtaget, for så ville det blive langt, langt farligere at være fængselsbetjent. Det, som overhovedet gør, at man kan få det til at fungere, er, at der er noget, man kan lokke med. De indsatte glæder sig til at komme ud, de glæder sig til at få prøveløsladelse, det kan bruges i en række andre reguleringer også. Hvis det hele bare lukker sig sammen om det, så går det da først for alvor galt.

Men jeg håber som sagt heller ikke, at det skal tages særlig alvorligt, at Venstre og De Konservative støtter forslaget.

Bjørn Elmquist (RV):

Ja, der bliver jo ikke lagt skjul på i bemærkningerne til forslaget, hvad udgangspunktet er: det er den tragiske hændelse med den undvegne danske afsoner, som i Helsingfors skød to betjente ned. Og det er jo så, kan man kalde det, enkeltsagslovgivning. Jeg ved ikke, om man kan kalde det hovsalovgivning; det kan man vel egentlig ikke, fordi den her holdning har man givetvis hele tiden haft fra forslagsstillernes side.

Men vi vil ikke kunne støtte det fra radikal side. Der fandt jo umiddelbart efter denne tragiske hændelse en debat sted, hvor der var en række partier – og ikke bare Dansk Folkeparti, men også andre, og så vidt jeg husker også V og K – som talte om, at nu var det på tide, at man gav politiet vetoret i sager om udgangstilladelse. Og det holdt så et par timer, indtil der var folk fra politiet, der udtalte sig imod sådan en nyordning, og så forstummede da også kravene de fleste steder, også fra de politiske partier, som ellers havde været fremme med dem.

Justitsministeren tog initiativ til en hurtig drøftelse, som det også er fremgået af ministerens indlæg her for et øjeblik siden, og det førte til en vis revision, sådan at hvis man på trods af en indstilling fra politiets side om, at en given indsat ikke skal have udgang, alligevel fra fængselsvæsenets eller kriminalforsorgens side fastholdt udgangstilladelsen, så skal det altså foregå på et højere niveau, end den første afgørelse blev truffet på. Og det synes vi i mit parti er en ganske relevant måde at reagere på den situation på.

Vi har tallene, vi havde samråd i Retsudvalget, og vi har fået tal igen ved senere lejligheder på, hvor sjældent det heldigvis går galt, og hvor endog meget sjældent det går så galt, som det gjorde i det her tilfælde. For vi er også med på, at det gik meget galt i det her tilfælde, men det fører ikke hos os til, at vi drager så voldsom en konsekvens af sådan en tildragelse, som forslagsstillerne her har gjort.

Vi må altså afvise forslaget.

Tom Behnke (FP):

Lad mig starte med at sige, at Fremskridtspartiet kan støtte forslaget, som det er fremsat. Vi har forstået forslaget på den måde, at man generelt ønsker at stramme op på reglerne for udgang fra fængslerne, og det kan vi godt være med til.

Men vi synes egentlig, det ville være bedre, om man prøvede at dreje fokus lidt væk fra antallet af udgange, som den enkelte kan få efter spillereglerne, og at man så i stedet for drejede det over på det, der er det vigtige: at når man så tillader, at en indsat får lov til at komme ud på udgang eller på orlov – hvad enten det er ledsaget, eller det ikke er ledsaget – så skulle man i stedet for se meget mere på vilkårsovertrædelser.

Det er jo altid sådan, når en indsat får lov til at komme uden for fængslet, at der er fastsat en række vilkår for, hvordan det skal foregå. Men det, vi ved, og det, jeg ved fra mit arbejde, er, at selv om disse indsatte overtræder vilkårene, og det bliver opdaget, og politiet laver indberetning om, at vilkårene er overtrådt, så sker der ikke noget ved det. Det gør der i nogle tilfælde, det er der ingen tvivl om, selvfølgelig gør der det, men det er langt fra altid.

Og derfor synes jeg, det var vigtigere, hvis vi kunne dreje beslutningsforslag nr. B 57 over til, at man i stedet for generelt på papiret, i spillereglerne, at skære antallet af udgange ned lagde meget mere vægt på, at den indsatte godt kan få lov til at komme ud på nogle enkelte udgange om året, hvis vedkommende gør sig fortjent til det, og med den klare konsekvens, at hvis vilkårene bliver overtrådt under udgang, så er det slut med at komme ud. Så har vedkommende vist, at han eller hun ikke magter at tage det ansvar, og så må vi skride ind og sige: Så er det slut med at få lov at komme ud.

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi får slået det fast. Jeg synes egentlig, det er ærgerligt, at det ikke allerede er slået fast. Jeg synes også, det er lidt ærgerligt, at der er et flertal i Folketinget, der ikke vil være med til det. Det burde jo være sådan. Når nu kriminalforsorgen spørger politiet, som har haft besværet med at fange den pågældende mand eller kvinde, om det er tilrådeligt, at vedkommende får lov til at komme på udgang, og politiet siger: »Nej, lad være med at sende vedkommende ud. Det går galt. Vedkommende går lige ud og laver en kriminel handling igen, måske endda en meget, meget grov kriminel handling«, men så sidder man inde i kriminalforsorgen og siger: »Nej, det er vi nok klogere på alligevel«, og lader vedkommende gå, og hvad sker så?

Så er det for sent at fortryde. Men det, man som minimum kunne gøre, var dog at tage det til efterretning og så sige: »Så må vi i hvert fald sørge for, at i resten af den tid, vedkommende

afsoner, kommer han eller hun ikke ud igen.« Men det gør man ikke. I Kriminalforsorgen findes der eksempler på, at personer, der har været på udgang, selv om politiet advarede, går ud og laver grov kriminalitet, kommer ind og sidde igen og ganske kort tid efter faktisk får lov til at komme på udgang igen og så gentager en kriminel handling én gang til.

Det er tilladt at begå fejl, det kan vi alle sammen komme til; men det er ikke tilgiveligt, at man ikke tager ved lære af de fejl, man begår. Og det er desværre virkeligheden.

Når så fru Else Marie Mortensen siger, at hun ikke deler det menneskesyn, må jeg spørge: Hvilket menneskesyn? Det menneskesyn, at når domstolene har bestemt, at den kriminelle skal sidde i fængsel, så skal han sidde i fængsel?

Er det et forkert og et skævt, inhumant menneskesyn, at man følger det, domstolene har bestemt? Det var jo det, der var meningen med dommen; det var, at vedkommende skulle sidde i fængsel. Er det så et dårligt menneskesyn, at man påpeger, at vi synes, de skal blive siddende derinde, når nu de er dømt til det? Er det et dårligt menneskesyn i forhold til den dømte kriminelle? Eller er det et dårligt menneskesyn i forhold til ofrene, borgerne i samfundet? Hvem er det, man ønsker at tage hensyn til?

For Fremskridtspartiets vedkommende skal der ikke være tvivl om, at vi ikke sætter kriminelles liv og velfærd langt højere end deres ofres. De kriminelle har selv valgt at være det. Der er ingen ofre, der selv vælger at være offer. Derfor burde vi tage langt mere hånd om ofrene frem for at lave den pylen om de kriminelle. Det har de ikke fortjent, og det har de ikke godt af, og det er ikke sundt for dem.

(Kort bemærkning).

Else Marie Mortensen (S):

Ja, sådan helt konkret så vil jeg godt sådan have lov til lige at citere mig selv, nemlig fra noget af det, jeg sagde under behandlingen af beslutningsforslag nr. B 38.

Jeg sagde, at jeg faktisk er overbevist om, at der er meget, meget bred enighed i det her Folketing om, at begås der kriminalitet og forbrydelse, så skal der efterforskes, så skal der domfældes, og så skal der effektueres en eksekvering af dommen. Der skal ske en fuldbyrdelse af dommene, det er der ikke nogen, der kan pådutte hverken det ene eller det andet parti i dette Folketing at vi ikke alle sammen støtter og synes er rigtigt.

Enhver, der forsøger at pådutte os en anden holdning, har nogle andre motiver til det. Det er vores holdning, at det er det, der skal ske. Så kommer menneskesynet til udtryk, når vi betragter, hvad det er for et lidelsesniveau, vi skal påføre som straf. Vi synes faktisk, at lidelsesniveauet, når man berøves sin frihed, er stort nok, og så tror vi, at det af hensyn til det øvrige samfund og til den forråelse, der ligger i en total isolation fra det øvrige samfund, er meget, meget skadeligt både for den, det drejer sig om, og for samfundet uden om. Det er forskellen i menneskesyn.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg tror, fru Mortensen har glemt at læse forslaget. Der står ikke noget om, at man fuldstændig skal fjerne enhver form for mulighed for udgang, orlov eller prøveløsladelse. Det fremgår ikke af forslaget. Der står bare, at vi skal have strammet op på de her kriterier.

Det, man så kunne diskutere, er: Hvis en person i dag har mulighed for udgang ti gange om året, er det et korrekt menneskesyn, men hvis man skærer ned til otte gange om året, er det et dårligt menneskesyn. Det bliver lidt interessant at høre, hvordan fru Else Marie Mortensen vil argumentere sig ud af, at det er et spørgsmål, om man har otte, ni eller ti udgange om året.

Det, der egentlig er tilfældet, er, at Socialdemokratiet igen og igen her fra Folketingets talerstol prøver at give udtryk for, at det er kun Socialdemokratiet, der har et korrekt og rigtigt menneskesyn, og uanset hvad man ellers har af holdninger, har man et forkert menneskesyn, hvis man er uenig.

Det er jo ingenlunde tilfældet. Vi har netop haft en flere timer lang debat, hvor vi har diskuteret disse ting, og hvor vi netop var enige om, at det, det handler om, er, at vi får nogle mennesker, der er bedre, når de kommer ud af fængslerne, end de var, da de kom ind i fængslerne. Længere er den historie ikke.

(Kort bemærkning).

Else Marie Mortensen (S):

Jeg vil godt som besvarelse have lov at henlede opmærksomheden på, at jeg ikke har sagt, at det ene menneskesyn er bedre end det andet. Jeg har faktisk slået en stor streg under, at der er tale om et anderledes menneskesyn, og undskyld mig: Vi har et anderledes menneskesyn.

Det kommer blandt andet til udtryk i, at forslagsstillerne hver eneste gang, vi drøfter disse ting, har et eneste krav. Det eneste krav er stramninger, og her rammer man nemlig ned i noget meget centralt. Hvis der er tale om ti udgange om året, skal det være mindre. Hvis vi havde foreslået fem, ville det også have været for meget, og hvis vi havde nøjedes med at foreslå én, skulle de overhovedet ikke have haft nogen.

Sådan diskuteres og debatteres disse temaer her fra Folketingets talerstol, og det er udtryk for et andet menneskesyn.

Frank Aaen (EL):

Da vores ordfører, hr. Søren Søndergaard, ikke kan være til stede, skal jeg fortælle, hvad det er, vi mener om dette forslag, og det kan nok ikke undre nogen, at vi ikke kan støtte det.

Jeg vil godt tilføje, at den modstand, som vi har mod forslaget, ikke skyldes en naiv forestilling om, at bare man lukker øjnene for verdens fortrædeligheder og ønsker sig en bedre verden, så går det jo nok alt sammen.

Verden er grim, brutal og fyldt med modsætninger og meningsløshed, desværre, men der er også håb om forandringer og forbedringer. Det skal der være også for kriminelle, og det her giver det modsatte resultat for de kriminelle.

Lad mig tage et eksempel fra bemærkningerne. Efter Dansk Folkepartis opfattelse er straffniveauet for narko- og voldskriminalitet ikke højt nok til at afskrække folk fra at begå forbrydelser. Men hvornår er det højt nok? I lande, hvor man har dødsstraf, og det er jo den ultimative straf, holder folk ikke op med at begå forbrydelser, så hvornår er straffeniveauet højt nok? Det findes der ikke nogen objektive grænser for.

Det betyder naturligvis ikke, at det så ikke kan betale sig at straffe folk, som overtræder samfundets love. Det betyder derimod, at straf ikke kan ses isoleret, men hænger sammen med muligheden for at få, hvad man kan kalde et bæredygtigt livsperspektiv efter straffens udståelse. Skal et sådant perspektiv bare på den mindste måde indeholde noget løfterigt for den dømte, spiller muligheden for at få udgang fra fængslet blandt andet en stor rolle.

Det, som Dansk Folkeparti tror, er, at bare forbryderne bliver holdt under lås og slå, vil kriminaliteten forsvinde, men intet i forskningen eller i virkelighedens verden tyder på, at

folk bliver bedre til at vende tilbage til samfundet ved at sidde i fængsel, og da vi trods alt ikke har en kriminalpolitik, som bygger på, at forbrydere skal staves af vejen for livstid, skal der altså være en gulerod og et perspektiv om at slippe ud af indespærringen. Det er muligt, at Dansk Folkeparti ikke tror på resocialisering og mener, at de straffede for altid skal bære et kainsmærke, men den opfattelse deler vi ikke i Enhedslisten.

Om Dansk Folkeparti i øvrigt selv tror på sammenhængskraften i forslaget, kan man godt komme lidt i tvivl om, for det fremgår af bemærkningerne, at man har fundet det nødvendigt at tilføje, at der er tale om en hovedregel, hvilket altså vil sige, at visse kriminelle åbenbart alligevel skal have lov til at smutte uden om og komme lidt på udgang.

Denne blødsødenhed på retsopfattelsens vegne er jo egentlig sigende, for hvem er det, der skal nyde godt af fravigelserne fra hovedreglen, og hvordan vil det påvirke retsopfattelsen? Det er vel næppe voldsmanden. Over for ham skal der vises fasthed. Ingen udgang, for det vil krænke retsopfattelsen. Men så checkkrytteren f.eks. Forslaget giver ikke svaret, og det gives næppe heller i virkelighedens verden. Hvordan vil Dansk Folkeparti forklare, at f.eks. en mand, hvis penge på forskellig vis er blevet taget fra ham, så han har været nødt til at flytte fra hus og hjem, finde nyt arbejde, skifte skole for børnene og tage et andet navn, bedre kan tåle at møde checkbedrageren på udgang end den person, der har lidt fysisk overlast, kan tåle at møde voldsmanden?

Det lader sig ikke gøre, heller ikke for Dansk Folkeparti, og lad mig derfor afslutte med at konstatere, at retsopfattelsen ikke er objektiv, og at den ikke kan udmåles i faste størrelser. Retsopfattelsen og tiltroen til, at staten kan straffe på en måde, som ikke gør selvtaget nødvendig, opretholdes ikke ved at være tough over for forbrydere, men ved at vise, at der er en vej ud af kriminaliteten og tilbage til samfundet. Dette forslag peger i den modsatte retning, og derfor er vi imod.

Anden næstformand (Henning Grove):
Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):
Allerførst tak til alle partier for debatten om dette forslag. Selv om det er et element af det,

som vi også diskuterede for nogen tid siden, nemlig det forslag, som er fremsat af Venstre og De Konservative, synes jeg alligevel, at forslaget her har fået en modtagelse, hvor det er blevet diskuteret, fra nogle ordføreres side ikke nødvendigvis i den ånd, hvori det er stillet – det skal jeg lige komme tilbage til – men ordførerne er gået ind i debatten, og det synes jeg er positivt.

En særlig tak selvfølgelig til Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, fordi de støtter forslaget om skærpede regler for udgang fra fængsler.

Til de enkelte ordførere vil jeg allerførst sige til fru Else Marie Mortensen, at jeg ikke vil gå ind i det med, at det er et genbrugsforslag og alt det dér, for her har fru Else Marie Mortensen sin helt egen definition af, om det er godt eller skidt; det synes vi kan være absolut godt. Men med hensyn til bemærkningen om, at dette forslag i meget høj grad viser forslagsstillernes menneskesyn, som er forskelligt fra Socialdemokratiets altså i den forstand, at det er negativt, og det kan jo næsten ikke forstås anderledes, er det en noget særegen måde at benytte det udtryk på.

Når vi normalt taler om noget så fundamentalt som menneskesyn, er vi ude at diskutere noget, som enten krænker eller i hvert fald træder på det dybeste af vores sjæl, og så siger vi, at her har vi virkelig et afgørende forskelligt menneskesyn. Men at vi skulle have et afgørende forskelligt menneskesyn fra fru Else Marie Mortensens ved, at vi vil have nogle strammere regler for udgang fra fængslerne, synes jeg egentlig er meget sigende i den forstand, at det vel nu må være sådan fremover, at hver gang vi er uenige rent politisk, så er det udtryk for et forskelligt menneskesyn. Så har vi i hvert fald fået en ny definition på det udtryk, men det kan jo også være, at det er det, der er tale om her under dagens debat.

Fru Else Marie Mortensen siger også, at Dansk Folkeparti med dette forslag ønsker en fuldstændig isolation af fangerne, og til det må jeg sige, ligesom ordføreren for Fremskridtspartiet også var inde på, at det i hvert fald ikke er det, der står i forslaget. Det er ikke det, som fru Else Marie Mortensen henholder sig til, men det kan være, at hun, i og med at det i høj grad er en genfremsettelse, har glemt at læse forslaget igennem igen, for der står altså skærpede regler. Der står jo ikke, at det er fuldstændig umuligt, og at der skal være fuldstændig isolation,

så nok om det. Jeg synes egentlig, det taler for sig selv, at man kan argumentere imod forslaget på den måde.

Fru Margrete Auken var lodret imod forslaget, fordi hun mente, at udgang skulle bruges som et lokkemiddel. Jeg synes, det kan være ganske rigtigt, at man i nogle situationer kan bruge udgang som lokkemiddel, men som udgangspunkt mener vi altså, at en straf er en straf, og vi mener, at udgang er en undtagelse fra hovedreglen om, at man altså, hvis man er idømt fængselsstraf, også sidder i fængsel.

Vi synes, når vi ser på antallet af udgange, og jeg skal komme tilbage til, hvor meget kriminalitet der begås under udgang, at det er blevet for højt, og vi ønsker det samlede antal udgange bragt ned, eksempelvis gennem at pålægge regeringen at stille lovforslag på baggrund af en vedtagelse af dette beslutningsforslag.

Hr. Bjørn Elmquist var inde på, at det her var udtryk for enkeltsagslovgivning, fordi vi i bemærkningerne ganske rigtigt henviser til den tragiske episode i Helsingfors, hvor to finske politibetjente måtte lide døden på grund af en dansker, som havde udgang fra et dansk fængsel.

Det er ikke rigtigt, og hr. Elmquist var også selv lidt inde på det i sin videre tænkning her fra talerstolen. Det er en holdning, som vi har givet udtryk for, også før den episode fandt sted i Helsingfors. Det er en grundholdning, vi har, og den er uafhængig, kan man sige, af den episode, men det er klart, at det, der skete i Helsingfors, for os illustrerede nødvendigheden af, at vi genfremsatte forslaget og fik en ny debat for at se, om der nu ikke kunne blive til slutning fra Folketingets side til at skærpe reglerne for udgang.

Så til ministeren, der ligesom i efteråret 1996, da vi tidligere behandlede forslaget, henviste til antallet af udgange og antallet af misbrug, altså den kriminalitet, der sker under udgang. I 1996 fik vi at vide, at det i 1995 var 54.042 udgange og 133 episoder med misbrug, og det er 0,25 pct. Nu får vi så at vide, at tallet fra 1996, som vi kender, er 51.489 udgange og 104 tilfælde af misbrug, og det er så 0,02 pct., og sådan kan jeg også godt regne på tingene.

Men sagen er jo, at en meget stor del af den kriminalitet, der begås i Danmark, desværre ikke bliver opklaret. Tager vi mængden af indbrud, er der en meget stor mængde af den kriminalitet, der begås ved indbrud, som ikke bliver opklaret. Er det 10 pct., der bliver opklaret?

Jeg har ikke tallet her præsent, det kan være, at ministeren har det, men det er en meget stor del, der ikke bliver opklaret, og der er også andre former for kriminalitet, der ikke bliver opklaret.

De 104 tilfælde af misbrug, som ministeren nævner, er selvfølgelig de situationer, hvor det bevisligt kan gøres klart, at det er den pågældende, der har haft udgang, som har begået den nye kriminalitet. Det synes jeg, man skal have med i vurderingen af det samlede billede, når man sætter tallene op imod hinanden. Men jeg kunne egentlig godt tænke mig at spørge, om justitsministeren har et tal for antallet af personer på udgang. Det er mere interessant end antallet af udgange, når man sætter det i forhold til antallet af personer, der har begået ny kriminalitet. Det kunne være to andre tal, som vi i hvert fald kunne sætte op imod hinanden.

Når vi har stillet dette forslag, og når vi ønsker det gennemført, har det tre formål.

Punkt et selvfølgelig at undgå ny kriminalitet, altså inden for den gruppe, der begår ny kriminalitet. Der kan vi registrere, at der er nogle af dem, der har udgang, og vi undgår selvfølgelig den nye kriminalitet ved, at der er en mindre grad af udgang.

Punkt to er, at vi mener, at det at have udgang kan have et element af strafnedsættelse over sig i forhold til den straf, det er at skulle sidde yderligere i fængsel i perioder, hvor man ellers ville have fået udgang.

Det tredje er selvfølgelig det med befolkningens retsopfattelse. Vi synes, det er vigtigt. I politik taler man i vore dage meget om, at man med lovgivningen vil sende et signal. Der er jo næsten ikke en uge, hvor vi ikke har en ting til behandling i Folketingssalen, hvor vi diskuterer effekten af forslaget, og hvor et flertal i Folketinget samler sig om at ville sende et signal.

Er der et område, hvor det er vigtigt at sende et signal til befolkningen og ad den vej få højnet befolkningens retsopfattelse, er der vel ikke noget andet sted end her, hvor det kunne være mere nødvendigt. Derfor mener vi altså også, at det, at Folketinget kunne sende et signal om, at nu skærper vi altså reglerne for udgang fra fængsler, kunne være vigtigt for befolkningens retsopfattelse.

Men tak for behandlingen. Vi har noteret os, at der er rimelig opbakning om forslaget, og vi håber, at vi ved en senere lejlighed vil kunne opnå at få vedtaget et forslag som det her, så vi

kan få samlet og skærpet reglerne for udgang fra fængslerne.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg ved godt, at det umiddelbart ikke har nogen virkning på hr. Tom Behnke, hvad jeg siger, men mere af hensyn til de skriftlige kilder, der bliver skabt, når vi har talt fra denne talerstol, vil jeg sige, at det ikke er rigtigt, som man kunne få indtryk af under hr. Tom Behnkes talestrøm, at det ikke får konsekvenser for folk, der misbruger udgangsreglementet for de danske fængsler.

For det første er det sådan, at det at få udgang fra et dansk fængsel ikke er noget retskrav. Der er en lang række krav, der skal være opfyldt, for at man overhovedet kan få udgang. Det har jeg været inde på.

For det andet er det sådan, at der i hvert enkelt tilfælde skal være en vurdering af risikoen for misbrug, forinden der overhovedet gives adgang til at komme ud. Og så er det sådan, at i de heldigvis få tilfælde, hvor udgangsadgangen misbruges, får man også en disciplinær straf.

At det fungerer og virker som en straf, tror jeg, at de fleste af os, der har været ude at tale med de indsatte i fængslerne og deres talsmænd, er fuldt overtydet om. Det fungerer som en straf, når man ikke kan få adgang til udgang i forlængelse af, at man har misbrugt den, og vel at mærke også selv om det ikke har været et misbrug, som har været forbundet med ny kriminalitet, men hvor man er udeblevet og selv møder frem, og det ikke er politiet, der må eftersætte den undvegne.

Det her administreres stramt. Det er der al mulig grund til, for der ville heller ikke være respekt blandt de indsatte for udgangssystemet, hvis der ikke var en stram administration, og det er der.

Jeg vil godt sige, at jeg mener – og uanset hvilken regering der sidder, ville dens justitsminister også nødvendigvis have den mening – at der skal være en mulighed for udgangstilladelse fra de danske fængsler, for ellers vil det være umuligt for en justitsminister at tage ansvaret for at drive Kriminalforsorgen.

Fru Else Marie Mortensen har fuldstændig ret i, at dette redskab er et virkemiddel til selvdisciplineringen hos fangerne i fængslerne. Tænk på, at der er mange af dem, der sidder rigtig mange år i fængsel, og hvis man ikke i fængslerne havde denne adgang til ved ordent-

lig opførsel og selvdisciplinering at kunne komme ud og besøge sin ægtefælle, sine børn og i det hele taget familiemedlemmer, ville det være vanskeligt at administrere fængslerne med indespærring af endda ganske mange med samme fysiske placering.

Jeg var glad for i min juleferie at læse en bog skrevet af en af mine forgængere som justitsminister, nemlig hr. Hans Engell, bogen »På Slots-
holmen«, hvor han beskriver sit syn på det med udgang fra danske fængsler. Nu er jeg ked af, at den konservative ordfører ikke er her længere, for efter at have læst hr. Hans Engells bog undrer det mig nemlig, at den konservative folketingsgruppe er nået frem til at give tilslutning til Dansk Folkepartis beslutningsforslag. Jeg citerer fra Hans Engells bog, hvor der står på side 293:

»Jeg har selv den opfattelse, at reglerne for besøg, udgangstilladelse og prøveløsladelse bør være særdeles stramme. Men besøgene« – og her indskyder jeg: i fængslerne – »efterlod hos mig et sådant tydeligt indtryk af, hvor vigtigt det er for de indsatte at kunne bevare det netværk, som familie, venner og arbejdsplads udgør. Vælger man den totale isolation, fremkalder vi et fængselsmiljø, som bliver meget afstumpet og koldt, og hvor mulighederne for en resocialisering ikke er eksisterende.«

Jeg er fuldstændig enig i den konservative gruppeformands beskrivelse af nødvendigheden af at have udgangstilladelser. Ellers vil vi få et koldt og afstumpet fængselsmiljø, hvor mulighederne for, at de mennesker, der kommer ud i den anden ende, kan holde sig kriminalitetsfri, vil være ikkeeksisterende. Så bravo til hr. Hans Engell. Det er ærgerligt. Den konservative gruppeformand må ikke have været til møde i dag i den konservative gruppe, siden den konservative ordfører er sluppet af sted med den indstilling, han er kommet med her i dag.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg kan nu ikke lade være med at kommentere ministerens udtalelser her, for ministeren prøver at give indtryk af, at det er virkelig, virkelig svært at få udgang. Der er en lang række krav, der skal være opfyldt, og det er en nøje individuel vurdering, og man ser på personen og personens baggrund osv. Og så skal man lige huske at sammenholde det med, at der altså er

50.000 udgange om året. Så svært er det jo heller ikke at få lov til at få udgang.

Jeg er helt sikker på, at ministeren tror på det, han siger, når han siger, at der hersker en respekt for vilkårene for udgang, og at de indsatte har respekt for de vilkår. Det tror jeg ministeren tror på. Ud fra ministerens egen verden tror jeg også, at ministeren er helt sikker på, at det er rigtigt, hvad han siger.

Men jeg må så tilføje, at set ud fra den verden, som jeg lever i, den virkelighed, som jeg befinder mig i, også når jeg bevæger mig rundt i mit civile job, hvor jeg har været igennem 10 år, får man altså en lidt anden opfattelse, når man møder dem, der sidder i fængslerne og er ude på udgang, og hører deres bemærkninger og kommentarer til, hvordan det er at være ude på udgang, og hvordan de har respekt for de vilkår.

Selvfølgelig skal der være mulighed for udgang, men det skal ikke være sådan, at man blot kan overtræde vilkårene, og det skal ikke være sådan, at det ikke har nogen konsekvenser.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Med de argumenter, som de to socialdemokrater, justitsministeren og den socialdemokratiske ordfører, her fremfører imod dette forslag, forstår jeg mere og mere, hvorfor de mener, at Socialdemokratiet og Dansk Folkepartis meneskesyn er grundlæggende forskelligt på dette område.

Jeg står mere og mere tvivlende over for, om de overhovedet har læst forslaget, det må jeg altså erkende, for de taler hele tiden om et forslag, der fuldstændig afskærer alle indsatte fra på noget tidspunkt under deres strafafsoning at få en udgang. Det harmonerer bare ikke med det, der står i forslaget, så det kunne være, at en tredje genfremsættelse i denne folketingssamling er nødvendig, for at også Socialdemokraterne orker at læse et beslutningsforslag på 2½ linje. Jeg ved det ikke, men det kan være, at det er det, der skal til.

Jeg må sige, at jeg synes, det er utroligt, at man puster sig sådan op og bruger sådanne gloser, som man gør. Vi mener, der er et behov for en skærpelse af reglerne for udgang. Det er jo altså ikke det samme som at nægte alle under ethvert tænkeligt forhold udgang fra et fængsel.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Tidligere på dagen faldt ordet manipulation fra den højre side af salen. Jeg tror, det var hr. Tom Behnke selv, der brugte det, men tag mig det ikke ilde op, hvis det var hr. Thulesen Dahl, for de optræder jo her i dag som siamesiske tvillinger, og det skal de selvfølgelig have lov til.

Men når vi taler om manipulation, vil jeg nok sige: 50.000 udgange, det er vel manipulation, så det basker. Det drejer sig ikke om 50.000 mennesker, der skal undersøges. Jeg kender ikke tallet, men det er jo en bagatel af de 50.000 personer, det drejer sig om. Det er antal udgange, og ethvert besøg hos en læge uden for fængslet er en registreret udgang, så jeg vil lade mig at stemple tallet 50.000 ikke bare som manipulation, men som vrøvl og sludder og vildledning af værste skuffe.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu har jeg registreret, at hr. Arne Melchior vist ikke har været til stede under hele debatten, jeg tør ikke sige det, men sagen er, at det er ministeren, der i sin afvisningsredegørelse for dette forslag har nævnt de pågældende tal, der henvises til. Derfor tog jeg dem selvfølgelig også med ind i min redegørelse og besvarelse af justitsministerens tale, for jeg mente nemlig, at hvis man skulle bruge de tal til noget – og her kan det være, jeg er enig med hr. Melchior – skulle man dykke længere ned i dem og finde ud af, hvor mange personer det drejer sig om, og hvordan det forholder sig.

Jeg er fuldstændig enig i, at der ikke er tale om 54.000 eller 51.000 personer, eller hvor meget det er. Der er tale om et antal udgange, og skal man bruge de tal til noget, skal vi selvfølgelig dykke et spadestik længere ned. Det var det, som jeg i min svartale opfordrede justitsministeren til at gøre, og det regner jeg selvfølgelig med at vi får lejlighed til under det udvalgsarbejde, som nu påbegyndes ved behandlingen af dette forslag.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Bare for en ordens skyld: Det var altså hr. Behnke, der for et øjeblik siden brugte det tal og benyttede det i en replik til ministeren, som om der var 50.000 tilfælde, der skulle undersøges. Sådan sagde hr. Behnke det, og så hjælper det ikke med hr. Thulesen Dahls hundekunster,

som ikke har noget at gøre med den ordveksling, der har været mellem hr. Behnke og mig.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 58: Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks omdannelse til et multietnisk samfund.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsat 6/11 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Thorkild Simonsen):

I november måned behandlede vi her i Folketinget Fremskridtspartiets tilbagevendende lovforslag om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks udlændingepolitik. I dag skal vi behandle et forslag fra Dansk Folkeparti om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks omdannelse til et multietnisk samfund.

Dette kan man også betragte som en tilbagevendende begivenhed. Så sent som i april måned sidste år havde samme parti indkaldt min forgænger til en forespørgselsdebat om, hvilke oplysninger regeringen kunne give om Danmarks omdannelse til et multietnisk samfund. Regeringen tager naturligvis gerne en diskussion om såvel multietnisk samfund som folkeafstemningers egnethed på udlændingområdet en gang til.

I forbindelse med behandlingen af Fremskridtspartiets lovforslag redegjorde jeg for, hvorfor regeringen finder, at en vejledende fol-